

2025-10-02  
S2025/01686 (delvis)

**Socialdepartementet**

Folkhälsomyndigheten  
171 82 Solna

Socialstyrelsen  
106 30 Stockholm

## Uppdrag till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att minska stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet

### Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra nationella utvecklingsinsatser för att öka kunskapen om och skapa förutsättningar för att minska stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet. I uppdraget ingår att sprida och kommunicera den framtagna kunskapen till berörda aktörer och målgrupper samt att lämna förslag på fortsatta insatser baserat på utvecklingsbehov inom området.

Vid genomförandet av uppdraget ska Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen, Domstolsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Polismyndigheten och Statens skolverk.

Vidare ska Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från Sveriges Kommuner och Regioner, kommuner, regioner, forskare, patient-, brukar- och anhängigorganisationer, professionsföreningar, arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer och andra berörda aktörer.

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ska senast den 11 februari 2026 lämna en gemensam delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en plan för uppdragets genomförande, inbegripet de insatser och aktiviteter som

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, enskilt och gemensamt, avser att vidta inom ramen för uppdraget.

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ska senast den 31 mars 2027 respektive den 31 mars 2028 lämna en gemensam delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningarna ska innehålla en beskrivning av hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Den delredovisning som ska lämnas senast 31 mars 2027 ska även innehålla en beskrivning av hur uppföljningen av förekomsten av stigma avseende psykisk ohälsa och suicidalitet kontinuerligt ska följas i ordinarie strukturer, t.ex. inom ramen för nationella befolkningsundersökningar.

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ska senast den 31 mars 2029 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Slutredovisningen ska innehålla en bedömning av fortsatta utvecklingsbehov inom området samt förslag på hur Folkhälso-myndigheten och Socialstyrelsen enskilt och gemensamt, och andra berörda aktörer, kan stödja ett sådant fortsatt utvecklingsarbete.

Folkhälsomyndigheten respektive Socialstyrelsen får under 2025 använda 2 000 000 kronor vardera som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition.

Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

## **Ärendet**

Forskning visar att personer med psykiatriska tillstånd stigmatiseras och upplever självstigma. Stigmatisering innebär att individer eller grupper som avviker från de normer som råder i ett samhälle eller i en kultur förknippas

med negativa, stereotypa egenskaper och fördomar och därför betraktas som mindre värda. Självstigmatisering innebär att man tar till sig fördomar och stigmatiserar sig själv.

Stigmatisering har negativa konsekvenser för den enskilda individen. Skam och skuldkänslor, liksom oro att behandlas annorlunda, kan t.ex. innebära att man dröjer med eller helt undviker att söka stöd eller behandling. Ytterligare konsekvenser av stigmatiseringen kan vara att personer med psykiatriska tillstånd kan få sämre livsvillkor än andra, t.ex. genom sämre förutsättningar i arbetslivet. Att minska stigmatiseringen av personer med psykisk ohälsa är därför viktigt. En större tolerans och öppenhet i samhället kan t.ex. leda till att fler söker stöd i tid och att konsekvenserna av psykisk ohälsa kan mildras.

Regeringen genomför en omfattande satsning för att utveckla insatserna för psykisk hälsa och suicidprevention som uppgår till ca 4,1 miljarder kronor 2025. Som ett led i detta arbete har regeringen bl.a. beslutat en nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention för de kommande tio åren (skr. 2024/25:77). Utgångspunkten för strategin är en bred och tvärsektoriell ansats som ger en gemensam riktning för hela samhället i arbetet med att främja psykiskt välbefinnande, förebygga psykisk ohälsa och suicid, och förbättra livsvillkoren för personer som lever med olika psykiatriska tillstånd. Flera mål, delmål och prioriterade insatser i strategin inriktas specifikt på arbetet för att öka kunskapen om psykisk ohälsa och suicidalitet samt att minska stigmatisering och diskriminering vid psykisk ohälsa.

För att arbetet med att öka kunskapen om och skapa förutsättningar för att minska stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet utvecklas, i enlighet med inriktningen i den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention, behöver arbetet för att minska stigma intensifieras. I detta arbete är det bl.a. viktigt att öka kunskaperna kring olika former av psykisk ohälsa eftersom begränsade kunskaper kan utgöra en grogrund för fördomar. Samtidigt visar forskning att ökad kunskap i sig inte alltid räcker för att minska stigmatisering och att flera olika typer av insatser behövs.

Ett utvecklat arbete med att skapa förutsättningar för att minska stigma förutsätter både samordnade insatser i kommuner och regioner och hos andra berörda aktörer samt ett stärkt nationellt stöd, bl.a. avseende kunskap, uppföljning, implementering och myndighetssamverkan.

I det arbetet har Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen en central roll.

### **Närmare om uppdraget**

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ska genomföra nationella utvecklingsinsatser för att öka kunskapen om och skapa förutsättningar för att minska stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet. Uppdraget omfattar både barn och vuxna. I uppdraget ingår att

- ta fram och sprida målgruppsanpassad information till berörda aktörer, inbegripet allmänheten, i syfte att öka kunskapen om psykisk ohälsa, suicidalitet och stigmatisering,
- utveckla patient-, brukar och anhörigmedverkan inom ramen för arbetet och i det genomgående ta tillvara patienters, brukares och anhörigas berättelser, erfarenheter och kunskap,
- ta fram ändamålsenliga kunskapsstöd inom prioriterade områden till stöd för berörda huvudmän, verksamheter och aktörer och i det arbetet uppmärksamma insatser och arbetsmetoder för att skapa strukturer för systematiskt patient-, brukar- och anhöriginflytande,
- stärka och utveckla samverkan och samarbete med berörda myndigheter i syfte att på nationell nivå skapa förutsättningar för att öka kunskapen om och skapa förutsättningar för att minska stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet inom olika samhällsområden,
- utveckla den kontinuerliga uppföljningen av förekomsten av stigma vid psykisk ohälsa och suicidalitet och integrera uppföljningen i ordinarie strukturer, t.ex. inom ramen för nationella befolkningsundersökningar,
- vidta åtgärder för att bidra till att skapa förutsättningar för en ansvarsfull rapportering kring psykisk ohälsa, suicidalitet och suicid bland berörda aktörer,
- genomföra insatser för att sprida och kommunicera framtagen kunskap och kunskapsstöd till berörda huvudmän, verksamheter och allmänheten samt stödja insatsernas implementering på ett målgruppsanpassat och verksamhetsnära sätt, och
- lämna eventuella förslag på fortsatta utvecklingsbehov inom området samt förslag på hur Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, och andra berörda aktörer, kan stödja ett sådant fortsatt utvecklingsarbete.

Inom ramen för uppdraget ska Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen i samverkan med andra berörda aktörer fortsätta sitt arbete med att ta fram en gemensam begreppsapparat som ska användas samstämmigt. Detta bl.a. för

att undvika begreppsförvirring som leder till felaktig hantering. Vidare ska behovet av att öka kunskapen i befolkningen om hur svåra känslor kan hanteras genomgående tas tillvara i de delar av uppdraget som rör att sprida kunskap om psykisk ohälsa.

När uppdraget utförs ska olika former av psykisk ohälsa beaktas, inbegripet samsjuklighet i psykisk ohälsa och skadligt bruk eller beroende. Det gäller även de grupper där psykisk ohälsa förekommer i högre utsträckning än i befolkningen i stort samt sårbara grupper, såsom hbtqi-personer, barn, anhöriga och närstående samt personer med funktionsnedsättning.

I arbetet med uppdraget ska Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen verka för att de erfarenheter och utvecklingsbehov som framgår av tidigare och pågående relevanta uppdrag och utredningar inom området uppmärksammas. Detta inbegriper bl.a. resultatet från uppdraget till Folkhälsomyndigheten att genomföra kunskapshöjande insatser i syfte att minska stigma kopplat till psykisk ohälsa och suicid (S2018/03915), uppdraget att ta fram en myndighetsgemensam nationell plan för en bättre beroendevård och ett stärkt förebyggande arbete (S2025/01284) samt tillämpliga förslag från Samsjuklighetsutredningen (S2020:08) och Narkotikautredningen (S2022:01).

Eventuella förslag på fortsatta insatser inom området ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva, rymmas inom befintliga ekonomiska ramar inom det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri och ta hänsyn till berörda myndigheters och andra aktörers samlade administrativa börda.

Vid uppdragets genomförande ska jämställdhetsperspektivet, särskilt det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd hälsa, beaktas.

Eventuell statistik som presenteras inom ramen för uppdraget ska så långt som möjligt redovisas könsuppdelad.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Andrea Larsson

Kopia till

Justitiedepartementet/DÅ, PO  
Socialdepartementet/SAM, SL, SOF  
Finansdepartementet/BA, K, SFÖ  
Utbildningsdepartementet/S  
Kulturdepartementet/MD  
Arbetsmarknadsdepartementet/A, JÄM  
Förvaltningsavdelningen/EKA  
Arbetsförmedlingen  
Domstolsverket  
Myndigheten för delaktighet  
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor  
Polismyndigheten  
Statens skolverk  
riksdagens socialutskott  
Sveriges Kommuner och Regioner